

Ingezonden.

De nieuwe wandkaart van Limburg

door M. VER STRAETEN

Hoofd der school te Weert.

Zijn steun te verleen aan iets, dat werkelijk steun verdient, wie onzer zou er zich weigerachtig aan maken. En de bovengenoemde kaart van Limburg is dien steun ten volle waard. Een enkele blik op het toegezonden proefblad is voldoende om bij ons de overtuiging te vestigen, dat de heer Ver Straeten iets goeds heeft geleverd, al kleven ook dit menschenwerk nog eenige gebreken aan, gebreken evenwel, die licht nog te verhelpen zijn, als ze onder de aandacht van den bewerkter worden gebracht; gebreken, die niet van dien aard zijn, dat zij op het goede ook maar eene geringe schaduw zouden werpen.

Waarin dat goede dan bestaat? Op de eerste plaats in *juistheid* en *nauwkeurigheid* van uitvoering. 't Is waar, in dit opzicht werd zij waarschijnlijk overtroffen door de kaart van Bonniver, die echter alleen kantoorkaart wilde zijn; ook moge er hier en daar op eene fout te wijzen zijn: zooals het ontbreken van den weg tusschen Helden en Baarlo, die eerst voltooid werd, nadat reeds het proefblad vóór twee jaar was afgewerkt en dus eenvoudig door den bewerkter is verzuimd bij te teekenen; of eene kleine onjuistheid in den tramweg van Venlo naar Steijl, welke weg bezuiden het dorp Tegelen afwijkt van den Rijksweg; of eenige onduidelijkheid, waar beek en moeras samenvallen. Doch dat alles en waarschijnlijk nog andere vlekjes geven ons het recht niet nauwkeurigheid te onzeggen aan eene kaart, welke met zooveel zorg is afgewerkt, en die op een ieder zulk een goeden indruk maken moet.

Ten tweede in *volledigheid*, niet die van de stafkaart, doch de volledigheid, die met bil-

lykheid mag geëischt worden van eene kaart, welke naast kantoorkaart ook schoolkaart zijn wil. Overlading zou zeker aan de duidelijkheid al te veel afbreuk doen, vooral in het zuiden der provincie waar bij afbeelding van al de kasteelen, het teekenen van boschen en hoogstens het weergeven van al de grondsoorten, de kaart onbruikbaar zou worden voor de school; om de reden der duidelijkheid zullen dan ook wel löss, rivierklei en beekbezinking door dezelfde kleur zijn aangegeven.

Voor de Peel mocht de ontwerper van dit zijn systeem gerust afwijken, aangezien daar aan de duidelijkheid geen afbreuk gedaan wordt, veeleer aan de sierlijkheid wordt tegemoet gekomen. Wij mogen den heer Ver Straeten dankbaar zijn, dat hij ons voor het eerst van deze veenstreek een juist beeld heeft gegeven, zoowel wat de voorstelling der verening betreft, als wat de afwatering aangaat.

Op geen der bestaande kaarten is een zo nauwkeurig plan te vinden. Wie scherp toekijkt, ziet ook dat in en om het dorp Hele-naeven op de kaart geen hoogveen voorkomt.

Ten derde in *sierlijkheid* van uitvoering. De zachte tinten, door den bewerkter gekozen, zijn aangenaam voor het oog; nergens dat stuitende, schreeuwende, dat menige kaart zoozeer ontsiert. De letters zijn geen zinnographie noch gravure, doch eenvoudige steendruk, en zij kunnen als zoodanig den toets doorstaan; voor de school zijn ze te verkiezen boven vele fijngegraveerde.

Weet men nog daarenboven, dat het geheel is een produkt van Limburgsche industrie en Limburgsche kunst, dan mogen we zoowel den Uitgever als den bewerkter een woord van lof niet onthouden; dan mogen wij niet nalaten elkeen aan te sporen om deze uitgave te steunen door zijne intekening, te meer daar wij hun de verzekering kunnen geven, dat het geheel met wapen, volledige lijst van verklaringen, enz. enz., meer dan het proefblad nog doet vermoeden, een zeer sierlijk

... nog doet verwachten, een waar schat zal zijn voor school, koffiehuis of kantoor.

Ten slotte wijs ik nog op de *bruikbaarheid* voor de school. Het moge waar zijn, dat uit een pædagogisch oogpunt alle overlading schaadt, en daarom eene kaart als die van den heer Masset, welke slechts het hoog noodige geeft, voor de eerstbeginnenden de voorkeur verdient, mits zij goed afgewekt zij, toch weet ook elk onderwijzer in Limburg, dat de

leerling der beide hoogste schooljaren, wat meer verwacht, vooral van de plaats zijner inwoning en de omliggende gemeenten. De kaart nu van den heer Ver Straeten biedt in dezen de hand zoowel aan onderwijzers als aan leerlingen zonder daarom overladen te zijn. Voor de klasse opgehangen, verdwijnt het voor het kind overtollige, en slechts het noodzakelijke treedt op den voorgrond. Jammer slechts, en de bewerkter houde mij die opmerking ten goede, voor de leerlingen der laatste banken verdwijnt wat te veel. Toch zal de kaart met recht eene aanwinst genoemd worden voor onze Limburgsche scholen, zelfs voor goed ingerichte in de andere provinciën. De gemeentebesturen mogen dan ook niet achterwege blijven, maar door spoedige intekening de uitgave mogelijk maken, en daardoor tevens hulde brengen aan den kunstzin en den moed van den bewerkter, die zoo iets aandurft op eigen kosten.

Het doel van dit schrijven is niet te weerleggen, wat de heer van Beurden aanmerkte in het nummer van Zondag jl., daar kan de bewerkter misschien zijn voordeel mee doen. Slechts een persoonlijk indruk weer te geven, en zoo er toe bij te dragen, dat de kaart in ruimeren kring bekend zou worden, beoogde schrijver dezes.

ROERMOND, 4 Aug. 1892.

S.